

Analýza rizika země

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

FIU/MFM

Ing. Jana Šimáková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

- Riziko země představuje pro MNC potenciálně nepříznivý dopad prostředí země, ve které jsou realizovány ekonomické aktivity, na její cash flow a tedy i hodnotu celé společnosti.
- Rizika země dělíme na
 - rizika politická
 - rizika ekonomická či finanční.
- Analýza rizika země může být použita k monitorování zemí, ve kterých MNC již má umístěné své ekonomické aktivity, nebo ve kterých uvažuje o rozšiřování své působnosti.

- Využití pro předvídání krizí
 - Pokud se úroveň rizika země začne zvyšovat, pro MNC to může být impulzem pro zdejší ukončení aktivit.
- Využití k revizi svých investičních nebo finančních rozhodnutí s ohledem na nedávné události.
 - Tato rizika vyplývají z nejistoty politického a makroekonomického vývoje jednotlivých zemí, ale mohou být také důsledkem administrativních opatření, přírodních katastrof, bojkotu zboží, embarga apod.
 - Každá z těchto událostí by mohla ovlivnit potenciální peněžní toky MNC a tím ovlivnit hodnotu MNC.

- Politická rizika země mohou vést k nečekané nutnosti omezení nebo i přerušení hospodářských vztahů s danou oblastí a k následným škodám
 - na zboží či na nezaplacených pohledávkách, ztráty nákladů vynaložených na zpracování trhu, odnětí možnosti disponovat majetkem apod.
- Toto riziko vystupuje intenzivně v hospodářských vztazích zejména se zeměmi s politickou nestabilitou.

Formy politického rizika

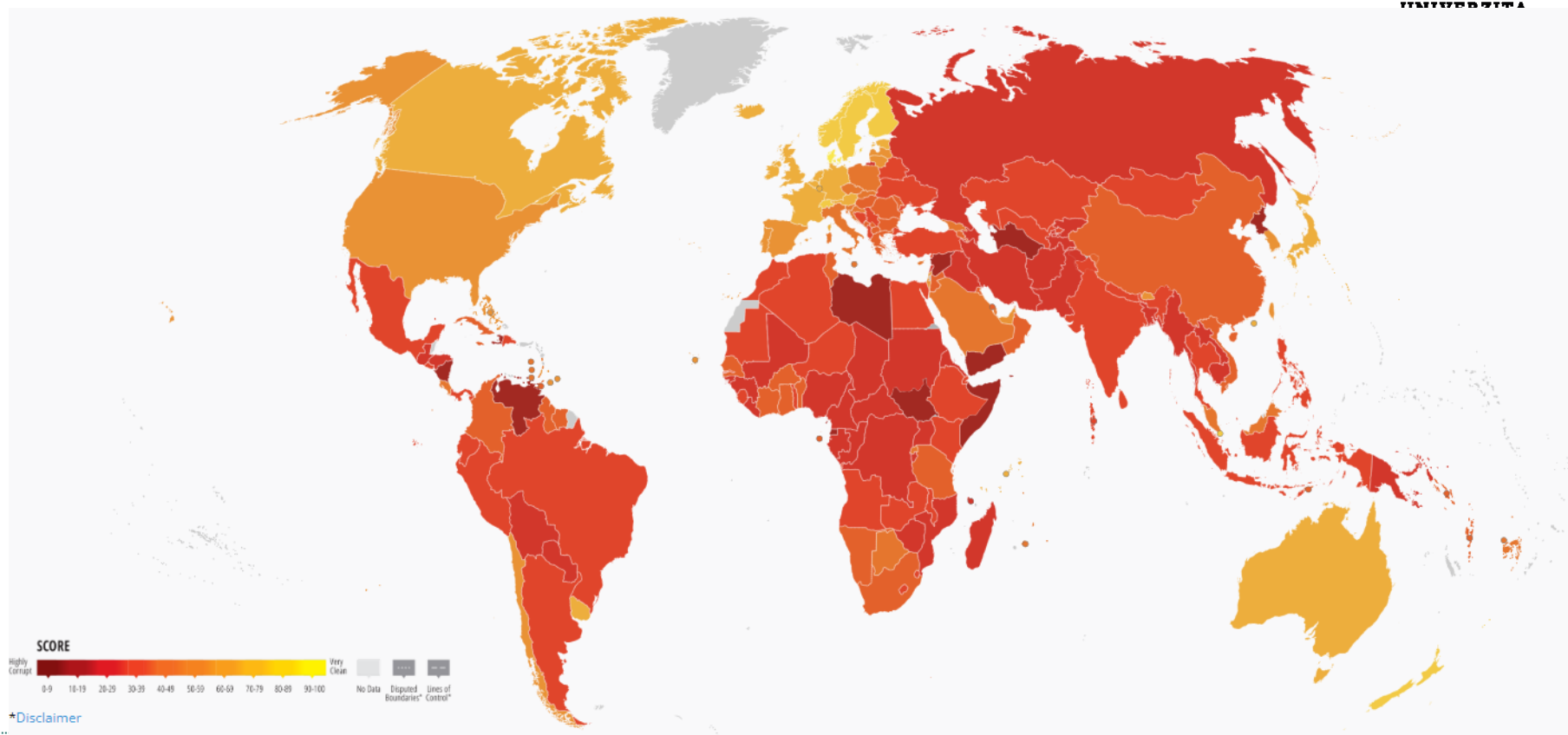
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- postoj spotřebitelů v hostitelské zemi
- opatření hostitelské vlády
- blokování převodů finančních prostředků
- měnová konvertibilita
- neefektivní byrokracie
- korupce
- válka, vnitřní nepokoje a teroristické útoky
- vyvlastnění

Corruption Perceptions Index za rok 2023

SLEZSKÁ
UNIVERSITA

FIU/MFM Analýza rizika zemĚ

Zdroj: <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>

- Skupina ekonomických a finančních rizik zahrnuje rizika ekonomiky, finančního systému nebo obchodních partnerů v hostitelské zemi. Z makroekonomického prostředí jsou to především:
 - současný a potenciální stav ekonomiky země,
 - úrokové sazby,
 - inflace,
 - devizové kurzy.

- Makroekonomický odhad rizika země představuje celkové posouzení rizika země a zahrnuje posouzení všech proměnných, které ovlivňují riziko země, s výjimkou těch, které jsou jedinečné pro konkrétní firmu nebo průmysl.
 - Tento typ posouzení je vhodný v tom smyslu, že zůstává stejný pro danou zemi, bez ohledu na firmu nebo průmysl, který se týká.
- Mikroekonomický odhad rizika země zahrnuje posouzení země z pohledu konkrétního typu podnikání MNC. Konkrétní forma rizika země může ovlivnit MNC různými způsoby, a proto je zapotřebí mikroposouzení rizika země.

Informace pro analýzu rizika země

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- statistické podklady
- zprávy mezinárodních organizací
- informace ze zastupitelských úřadů
- informace ze specializovaných informačních agentur apod.
- informace od podniků angažovaných v mezinárodních ekonomických aktivitách
- informace od bank, pojišťoven a dalších subjektů poskytujících financování a pojišťování rizik

- Globalizace a potřeba analýz rizikovosti země vedly také k rozvoji informačních služeb a specializovaných institucí, které poskytují ratingové služby.
 - Ratingové agentury pravidelně analyzují faktory ovlivňující politickou a ekonomickou situaci zemí i některých jejich podnikatelských i nepodnikatelských subjektů a hodnotí jejich bonitu.
- Nejvýznamnější ratingové agentury jsou:
 - Moody's (www.moody.com)
 - Standard & Poor's (www.standardandpoors.com)
 - Fitch (www.fitchratings.com).

Ratingové hodnocení jednotlivých zemí Stav k 2/5/2024

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

MOODY'S		STANDARD & POOR'S		Fitch
Investiční stupně				
Aaa	Austrálie, Dánsko, Kanada, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Nový Zéland, Norsko, Singapur, Švédsko, Švýcarsko, USA	AAA	Austrálie, Dánsko, Kanada, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Singapur, Švédsko, Švýcarsko	Dánsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Singapur, Švédsko, Švýcarsko, Austrálie
Aa1	Finsko, Rakousko	AA+	Finsko, Hongkong, Nový Zéland, Rakousko, Tchaj-wan, USA	Finsko, Kanada, Nový Zéland, Rakousko, USA
Aa2	Francie, J. Korea, Katar, Spojené arabské emiráty	AA	Belgie, Francie, Irsko, J. Korea, Katar, Spojené arabské emiráty, Spojené království	Katar, Tchaj-wan
Aa3	Belgie, ČESKÁ REPUBLIKA , Irsko, Hongkong, Spojené království, Tchaj-wan	AA-	ČESKÁ REPUBLIKA , Estonsko, Izrael, Slovinsko	Belgie, ČESKÁ REPUBLIKA , Francie, Hongkong, Irsko, J. Korea, Kuvajt, Spojené arabské emiráty, Spojené království
A1	Čína, Estonsko, Japonsko, Kuvajt, S. Arábie	A+	Čína, Island, Japonsko, Kuvajt, Litva, Lotyšsko, Slovensko	Čína, Estonsko, Izrael, Malta, S. Arábie
A2	Chile, Island, Izrael, Litva, Malta, Polsko, Slovensko	A	Chile, S. Arábie, Španělsko	Island, Japonsko, Litva, Slovinsko
A3	Lotyšsko, Malajsie, Portugalsko, Slovinsko	A-	Malajsie, Malta, Polsko, Portugalsko	Chile, Lotyšsko, Portugalsko, Polsko, Slovensko, Španělsko

Baa1	Bulharsko, Španělsko	BBB+	Chorvatsko	Chorvatsko, Malajsie
Baa2	Chorvatsko, Indonésie, Kazachstán, Kypr, Maďarsko, Mexiko	BBB	Bulharsko, Indonésie, Itálie, Kypr, Mexiko	Bulharsko, Indonésie, Itálie, Kazachstán, Kypr, Maďarsko
Baa3	Indie, Itálie, Rumunsko	BBB-	Indie, Kazachstán, Maďarsko, Rumunsko, Řecko	Indie, Mexiko, Rumunsko, Řecko
Spekulativní stupně				
Ba1	Řecko	BB+	Srbsko, Vietnam	Severní Makedonie, Srbsko, Vietnam
Ba2	Brazílie, J. Afrika, Srbsko, Vietnam	BB	Brazílie	Brazílie
Ba3		BB-	Albánie, J. Afrika, Severní Makedonie,	J. Afrika
B1	Albánie, Černá Hora	B+	Bosna a Hercegovina	Turecko
B2		B	Černá hora, Mongolsko, Turecko	Mongolsko
B3	Bosna a Hercegovina, Moldávie, Mongolsko, Turecko	B -	Egypt	Egypt
Caa1	Egypt	CCC+	Pákistán	
Caa2		CCC	Argentina	Pákistán
Caa3	Pákistán	CCC-		
Ca	Argentina, Ukrajina	CC	Ukrajina	Argentina, Ukrajina
C	Bělorusko	C		
SD		SD		
D		D		

- Klasifikace zemí podle míry teritoriálního rizika se provádí periodicky několikrát ročně na základě výsledků ekonometrického modelu OECD zpracovávajícího nejaktuálnější makroekonomické údaje o finanční a ekonomické situaci klasifikované země a údaje o platební zkušenosti vývozních úvěrových pojišťoven zemí účastníků [Konsensu OECD](#).
 - Vedle indikátorů rizikovosti vyhodnocených modelem se zvažují i faktory politických a dalších rizik, které nelze jednoduše kvantifikovat a nemohou být zahrnuty do vstupních parametrů modelu OECD.
 - Země jsou klasifikovány, tj. zařazovány, do 8 rizikových kategorií 0 až 7, kde 7. kategorii představují země s nejvyšší úrovní teritoriálního rizika a 1. kategorii země s minimální úrovní rizika. Do zvláštní kategorie 0 (nula) patří země s vyspělými finančními trhy, u kterých by minimální pojistné sazby státem podporovaných pojišťoven neměly být nižší než tržní sazby komerčních (státem nepodporovaných) finančních institucí.

Země s minimálními pojistnými sazbami (stanovenými dle kategorie 0 k 2/5/2024):

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Země s minimálními pojistnými sazbami stanovenými dle kategorie 0:

Austrálie	Kanada	Portugalsko
Belgie	Korejská republika	Rakousko
Česká republika	Kypr	Řecko
Dánsko	Litva	Singapur
Estonsko	Lotyšsko	Slovensko
Finsko	Lucembursko	Slovinsko
Francie	Maďarsko	Spojené státy americké
Chile	Malta	Španělsko
Irsko	Německo	Švédsko
Island	Nizozemsko	Švýcarsko
Itálie	Norsko	Velká Británie
Izrael	Nový Zéland	
Japonsko	Polsko	

FIU/MFM Analýza rizika země

Další země a jejich kategorie lze najít na: <https://www.egap.cz/cs/klasifikace-zemi>

Riziko země z hlediska rozvinutosti

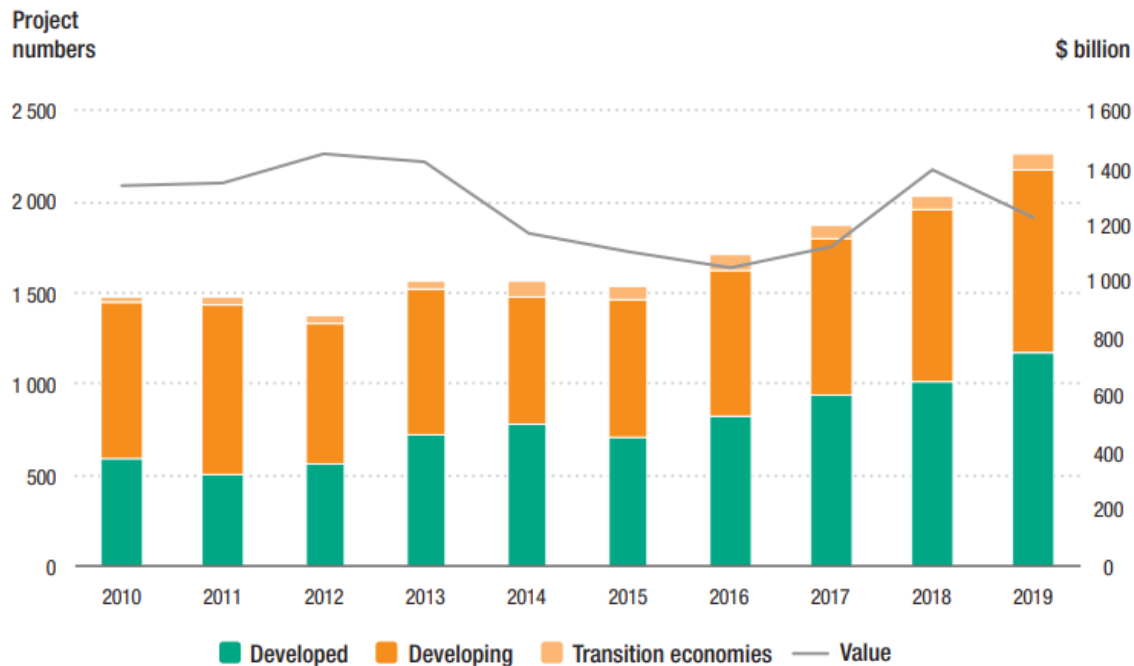
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Riziko lze v určité míře odvodit i na základě rozvinutosti ekonomiky.
 - Čím rozvinutější je ekonomika, tím je riziko země nižší.
 - Rozdělení zemí:
 - Rozvinuté země (Developed countries)
 - Rozvíjející se země (Emerging countries),
 - Tranzitivní země (Transition countries),
 - Rozvojové země
-

Projektové financování dle rozvinutosti ekonomik

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Source: UNCTAD, based on Refinitiv SA.

Note: All announced projects excluding cancelled; all industries by date of announcement. The value of the project is estimated for about a third of cases.

Měření rizika země v MNC

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- checklist přístup,
- metoda Delphi,
- kvantitativní analýza,
- kontrolní návštěvy,
- kombinace metod.

Checklist přístup

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- Checklist přístup zahrnuje posouzení všech politických a finančních faktorů (makroekonomických i mikroekonomických), které přispívají k posouzení rizika země ze strany MNC.
- K seznamu různých finančních a politických faktorů jsou přiřazovány ratingy a tyto ratingy jsou pak konsolidovány tak, aby bylo možné získat celkové hodnocení rizika země.
- Některé faktory (například růst reálného HDP) lze měřit z dostupných statistických údajů, zatímco jiné (např. pravděpodobnost války) bývají někdy měřeny subjektivně.
- Všechny faktory jsou kvantifikovány a jsou jim přiřazeny váhy vzhledem k důležitosti a míře ovlivnění celkového rizika. Faktory, u nichž se předpokládá, že mají větší vliv na riziko země, by měly mít přiděleny větší váhy.

- Metoda Delphi využívá subjektivní názory členů expertní skupiny (obvykle 8-12 členné), s cílem získání celkového konsensu názorů, a tedy stanovení odborného odhadu.
- Metoda Delphi je čteně využívána při kvalitativní analýze rizik, ale také řízení projektů a celé řadě dalších oblastí, kde je třeba skupinou odborníků odhadnout budoucí vývoj či stav.
 - V jejím průběhu odborníci vyjadřují své názory jednotlivě a anonymně, přičemž mají v průběhu přístup k názorům ostatních odborníků. Ti mohou své rozdílné názory konfrontovat a též je v jednotlivých kolech měnit.
 - Výsledky bývají statisticky zpracovány do závěrů týkajících se rizika analyzované země.

- V případě, že jsou finanční a politické proměnné kvantifikovatelné, je možné identifikovat charakteristiky, které ovlivňují úroveň rizika země prostřednictvím různých typů kvantitativních analýz.
- V MNC se běžně využívají modely vyhodnocení rizika země založené na regresní analýze.
 - Regresní analýza může měřit citlivost jedné proměnné na jiné proměnné a její výsledky tedy naznačují citlivost konkrétního podniku na ekonomiku země.
 - MNC tak na základě výsledků regresní analýzy může snížit neb zvýšit míru své podnikatelské činnosti v dané zemi.

- Kontrolní návštěvy zahrnují cestování do země a setkávání se vládními a státními úředníky, vedoucími pracovníky či spotřebiteli.
- Kontrolní návštěvy mohou pomoci objasnit zejména nejisté informace, kterými o dané zemi disponuje MNC.
 - Navíc, některé proměnné, například mezikulturní vztahy, mohou být obtížně posuzovány bez cesty do hostitelské země.

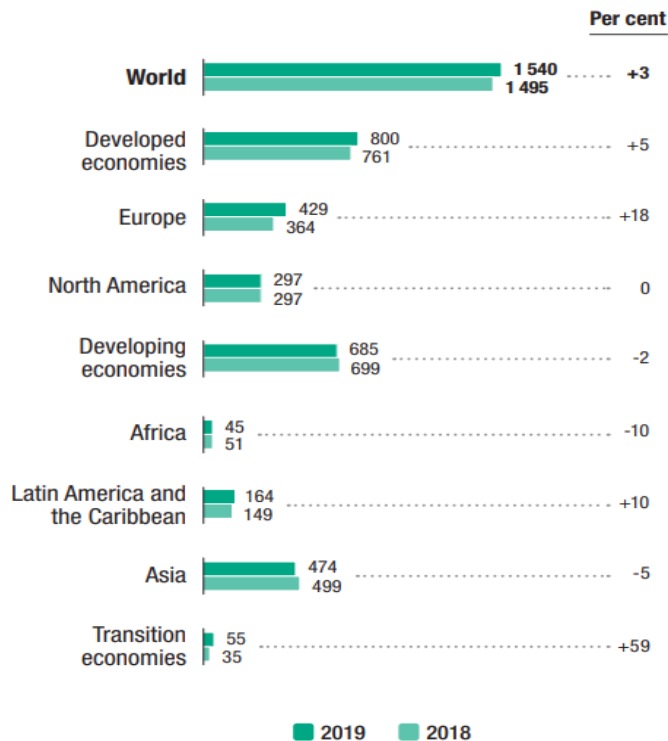
- Většinou se při rozhodování v MNC nepoužívá jedna formální metoda k posouzení rizika, ale používají se kombinace technik.
- Některé MNC spoléhají na posouzení rizika země externími institucemi.

- MNC disponují určitými možnostmi ochrany před riziky země
 - respektování rizikovosti při volbě trhu
 - teritoriální diverzifikace podnikatelských aktivit,
 - volba platební podmínky
 - přenesení financování obchodu na takové subjekty, které mají lepší profesionální předpoklady pro zvládání teritoriálního rizika
 - spolupráce s jinými podnikatelskými subjekty, při které dochází k rozdělení rizika
 - využívání možnosti pojišťování teritoriálního rizika

Příliv PZI na regionální úrovni

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Source: UNCTAD, FDI/MNE database (www.unctad.org/fdistatistics).

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost 😊
